

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 80 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A debreczeni eset.

Arad, november 20.

Hallatlan eset történt Debreczenben a Kossuth Ferencz tiszteletére rendezett lakomán; hallatlan, de nem váratlan. A nép szenvedélyeivel üzött ama szörnyűséges kortesakció, melyet néhány könnyelmű — nevezzük őket csak így — szélbali politikus a történet nagy alakjához fűződő nimbusz felhasználása mellett megindított, más irányt nem is vehetett, mint azt, amelyben a debreczeni áldomás megfeneklett. Az a félig nevetséges, félig szomorú epizód, melyet a napi krónika „Kossuth Ferencz körútja” czímen jegyez fel az utóbbi napok történetének lapjaira, ezzel a felségsértő botránnyal — reméljük egyszer mindenkorra — véget ért.

Az ellenzéki B. H. következőleg írja le a botrányt:

„Rövid idő múlva a banketre ment (Kossuth Ferencz) ahol ötszáz polgár gyűlt össze. Rendkívüli jelenetek folytak le itt. Az első szónok Könyves Tóth Kálmán lelkes volt, ki poharát a királyra emelte. Szokatlan dolog következett erre. A cigány tuss helyett a „Jaj de hunczut a német” kezdetű ismert nótával felelt, mire a jelen voltak felugráltak és perczekig tüntetve tapsoltak. Erre Kiss Albert felköszöntötte Kossuth Ferenczet, mire az összes jelenlevők felálltak.”

Annyira szégyenletes, annyira arczpirító ez a fellépés, a magyar nemzetet jellemző lovagiassággal oly kirívó ellentét-

ben áll az, hogy ha nem a legjobb és a legalkotmányosabb magyar király fölment személye ellen irányuló felségsértő merénylet volna, még akkor is komisz ri-pókság nyilatkoznék meg abban a tempóban, hogy egy nyilvánosan felköszöntött egyént a cigánynyal legyaláztatnak. Oly képtelen elfajulása ez a bor és lázítás által előidezett tömeges mánornak, hogy szivesebben elhallgatnók, ha immár a magyar nemzet szégyenére és gyaláztatára az ország határain túl is nyilvánvalóvá nem lett volna.

De most már az eltusoló önámítás mi jóra sem szolgál. A magyar nemzet ellenségei mohón fel fogják használni a gyalázatos botrányt, hogy a magyart a művelt külföld, sőt maga a korona előtt gyanúsítsák, befeketítsék, a mit annál eredményesebben tehetnek, mert a botránnyal alig található mentségét, sőt még enyhítésére szolgáló mellékkörülményeket is.

Fájdalom, nem lehet az eset ódiáját csupán egy pár részeg ember borközi tréfájául minősíteni. Előzetes rendelkezés nélkül az a cigány azt meg nem teheti, a mit tett s nem is az utolsó, hanem az első pohárköszöntőnél történt, s aztán hogy rázendítették a felségsértő tust, a jelenlevők felugráltak s perczekig tüntetve tapsoltak, miként az az általunk idézett tudósításban szóról szóra megvan írva. Es bár az 500 diszevő között csak egy is akadt volna, a ki annak a felbérelt zenésznek hangszerét kezéből kiragadja, s a bűnös

merénylőknek odakiáltja vala hogy „felségsértők.”

Nem találunk mentséget az eset egyéb mellékkörülményei között sem, sőt a lakoma lefolyása csak tetézte és megis toldotta a botránnyok láncolatát. A királyra mondott felköszöntőnél a félezer emberből álló vendégsereg ülve maradt, míg a Kossuth Ferenczre mondottnál valamenyien felállottak. Minek minősítsük ezt az eljárást? Kik és mik voltak azok az urak, a kik így cselekedtek?

A tüntetés illoyális jellegének azonban maga Kossuth Ferencz adta meg a teljes befejezettségét azzal, hogy az olasz királyhoz intézett következő hódoló táviratot fogalmazta:

„Penzio Vaglia tábornok első hadsegédnek. Róma. Kérjük átadni a királynak Debreczen város hódoló üdvözlését abból az alkalomból, hogy a legnagyobb magyar város nagy lakomán ünnepli Kossuth Ferenczet. A város.”

Hogyha Kossuth Ferencz a saját nevében küldötte volna a hódolatát, volna értelme, mert ő ma még alattvalója az olasz királynak; de tudunkkal Debreczen város nem Itáliában, hanem a Szent-István birodalmában fekszik, s így hódolattal egyedül a magyar királynak tartozik, sőt csakis ő iránta szabad hódolattal viseltetnie. Aztán mi jogon tette akár Kossuth Ferencz, akár bár ki már, hogy a város nevében küldött hódolatot egy idegen fejedelemnek?

A kormány bizonyára nem fogja elmulasztani, hogy a felségsértő botrányt

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Marton Vera.

— Irta: Satarella. —

A leány azt felelte: — nem. Szelid, engedelmes hangon mondotta, de megmaradt e mellett avval a nyugodt, biztos makaosssággal, mi egyedül a szelid, csendes emberek sajátosága. Talán először mondta életében ezt a szót, mert Marton Vera nem ellenkezett soha. Az arca fehér volt, kicsiny, tiszta, nemes metszésű vonásokkal, a szeme kék, mint maga a felhőtlen ég tavaszkor, és csak a haja nem illett ehhez a fehér, kicsiny leányhoz; fekete volt, azzal az aczélos fényvel, mely a szenvedély s az erő kísérője. S most is, mikor ismételte halkán, nyugodtan, szelid tekintettel, szinte mosolygva ezt a szót: nem, — mint-ha minden erő s minden akarat, mi ebben a kis, fehér tüde gyermekben rejtetik, ott csillag-na, szikráznék a haj sötét, aczélos, tüdőklő palástján.

— Vera, kicsiny jó leányom, gondold meg, hogy tönkre mentem és hogy megmenthetesz. Hát már nem szereted az apádat, nem akarsz rajta segíteni te, az én jó, aranyos kis leányom. Vera nézd, könnyörgök neked, menj a báróhoz. Szép, előkelő, gazdag — beleegyezel, ugy-e?

— Nem!

— Nem és egyre nem! Te okatlan! S miért nem? Nem lehet ellene kifogásod; nem áldozatos; kérek; hozzá menne minden le-

ány szívesen és végtére is parancsolom, hogy az övé légy, — érted, hozzá fogsz menni!

— Nem!

Marton István meglepetten nézett fel. Mi ez? Hiszen ez a leány megalomdult; hogy dacolni merészel vele. De nem, okatlan gyerekbeszéd, hiszen Vera engedelmes, jó leány, csendes és szelid, talán megijesztette...

— Kis Vera, nem hallasz; a báró el fog venni, előkelő, gazdag asszony léssz, én már oda ígéretelek és este eljön a beleegyezésedért — szépen „igent” mondasz — érted kis Vera?!

— Nem!

Marton István odangrott a leányhoz. Mi ez? mit jelentsen ez? Játsszol te velem ma, vagy komolyan mersz ellenkezni és miért, — de mit bánom én, mit törődöm vele, parancsolom, hogy a Rigócz fuhoz mégy és nem fogsz ellenkezni, érted, a felesége léssz!

— Nem — mondá egy lágy engedelmes női hang.

— Nem e? gondolod; most tévedsz, hozzá fogsz menni; először, mert akarom, mert muszáj és mert ez az egyetlen kibúvóm. Vera vigyázz, ismerhetsz, tudod, hogy ellenem nem cselekedtél soha senki; tudod, hogy a mit kimondtam, annál maradok, vigyázz, meg találod banni ellenkezésed. Végezzünk, holnap eljön a völegényed, fogadd menyasszonyi örömmel. Ertettél?

Az ajtó haragosan csapódott be és Vera egyedül maradt.

Kicsiny, fehér arca halottfehérré vált, két-

ségbeesett gyötrelém volt kék, mosolygó tiszta szemében. Férjhez menni, mikorszive nem szabad, elmenni, hűséget, szerelmet esküdni egy férfinak, mikor vágyik, eped egy más férfi után, mikor minden vágy, minden dobbanás másé, mikor egész lénye, ez az egész leány elég ama másikért. Mert a Vera arca, a Vera szeme hazudott, ez a szelid, higadt arc és szem; igaz csak a haja volt, ez a perzselő, ez a szenvedélyes, delejes fekete asszonyi haj.

Marton Vera ismételte: nem; és nem, és ezután kalapot vett, fátyolt kötött és lement az utcára.

Magas, kopott külsejű ház előtt állt meg. Gépiesen ment egy, két, három emeletet és megállt egy ajtó előtt. Piszkos kis névjegy volt az ajtón. Nagy János, mérnök, olvasta a leány. Egy perczig megállt. Behunyta a szemét és odatámaszkodott a falhoz, a halántéka, az egész feje fájt, a lélekzete állt, összerázkódott, mint egy lábbeteg — aztán megnyomta a kilincset.

Benn a szobában egy tervrajz fölé hajolva ingujjban ült egy férfi, nem vette észre a leányt és csak mikor előtte állt, mondta:

— Vera!

Nem volt ujjongás, tódv a hangjában. Csodálkozás és talán egy kicsi kis félelem. Az a leány boesett, ónkarikás szemekkel, elgyötördött viaszszárga arcával, úgy állt előtte mint egy kísértet. Mi hozta ide ezt az előkelő leányt lakásába?...

— Mi történt, édes — kérdé bizonytalan tekintettel, — hogy eljössz ide egyedül, örülök neki, de mégis kíváncsi vagyok azokra...

rendezői kinyomoztassanak és a legszigorubb büntetésben részesüljenek. Ennek az elégtételnek statuáltatnia kell nem csak a magyar király felséges személyén, hanem a magyar nemzet loyálisán, becsületén esett sérelem miatt is. Azomban ezzel a dolog még nem lesz elintézve. Azoknál a fellázított, mámorba ejtett szerencsétlen tüntetőknél sokkal hibásabbak azok, kik őket a kihágásba kiszámított célzattal bele hecczelték. Ennek az országos lázításnak, melyet némely szélbali kolompós önző pártérdekből, Kossuth Lajos emlékével és fiával országszerte megindított, egyszer mindenkorra, még pedig haladéktalanul véget kell vetni. Mulasztás volt, hogy eddig is, a törvény azon rendelkezésének, mely idegen állam polgárát ez ország határán belől a nyilvános politikai szerepléstől, népgyűléseken politikai természetű beszédek tartásától eltiltja, az olasz honosságú Kossuth Ferenczszel szemben éppen úgy érvényt nem szereztek, mint a hogy tette azt annak idején az osztrák Kronavetter-rel szemben a pozsonymegyei szolgabíró. A törvény mindenkire nézve egyaránt kötelező, s ha e szabály alól kivételt teszünk, megingatjuk magának a törvényes rendnek hitelét és tekintélyét, mint az most Debreczenben eklatans módon kiünt.

De Kossuth Ferencz további utazgatásának egyébként sincs többé semmi célja. Kossuth Ferencz most már végkép megismerhette a magyar népet, értjük annak azt a rétegét, melyet értelem helyett az ösztönök vezérelnek, s mely hangzatos szavak után indul. Ez a nép a maga tévelygéseiben is sokkal jobb, semmint a politikai hipokrizist, a csürés csavarást, a kétnyelvűséget értené és a saját részéről békét és felforgatást, loyaltást és forradalmat egy lélekkel, egy lélekzettel vallana, ilyen két különböző portékát egy gyékényen árulna. A drótos tót jogát, ki egy körutra váltott jeggyel az országot beutazza és egy politikai agitátor szereplését, ki az ország legmagyarabb vidékein a szabadságharcz tradícióit felújítva tizezrekből álló népgyűlések előtt folyton és kizárólag Kossuth Lajos nevével izgat, a magyar paraszt az ő józan eszével össze nem téveszti.

Kossuth Lajos elveit és hagyományait, s a koronás magyar király iránti törhetlen hűséget és loyaltást ő egyszerre nem vallhatja, s ha kegyelettel volt is mindkettő iránt szívében, de tudja, hogy mindkettőt nem szolgálhatja. A magyar nép tudja jól, hogy az ország olyan függetlensége, mely a szomszédos viszonyon kívül más kapcsot a társországhoz nem ismer, békés uton ki nem vihető; s ha őt oktalan vagy lelkiismeretlen népámitók az utóbbi célnak megnyerték, az utak és módok iránt nem marad kétségben. Másrészt Kossuth Ferenczet is megismerte az ország s fájdalommal győződött meg róla, hogy reá mint komoly, számbavehető tényezőre közéletünk leendő alakulása körül nem számíthat.

BELFÖLD.

A debreczeni bankett. Kinos feltűnést keltett az egész országban az a maga nemében páratlanul álló esemény, mely Kossuth Ferencz ünnepeltetése közben Debreczenben lejátszódott. Megtörtént az a ripókság, hogy a mikor a Kossuth tiszteletére adott ebéd alkalmával Könyves Tóth Kálmán telköszöntötte a királyt, az ott jelenlevő cigányzenekar, bizonyára nem a maga jószántából, rázendített a „Jaj de hunczuta német” című ismert nótára, a felköszöntő alatt pedig nem állott fel senki s akkor, a mikor Kossuthot köszöntötték fel, felállott mindenki. Az eset oly vakmerő és izléstelen, hogy szégyenkezünk kell miatta. A történt dolgok egymásutánja azt igazolja, hogy itt egyenesen felségsértést karkelkövetni; még pedig kapcsolatban a Kossuth Ferencz személyével, a kit egyenesen szembeállítottak a királlyal. Megtörtént nevezetesen az is, hogy a jókedvű ebédelők a Kossuth Ferencz megvendégeltetése alkalmából táviratilag üdvözölték az olasz királyt. Hát ez sok; több, mint a mennyit eltűnni lehet. Ennek a garázdálkodásnak, melynek Kossuth Ferencz utazgatásai adják az impulzust, véget kell vetni. Ez a kinos feltűnést keltett eset a képviselőház ülésén interpelláció tárgya lesz.

Parecz István.

— A temetés. —

Arad, november 20.

Eltemettük. Most már nem maradt meg a nemrégben is tett erős, nagy dolgokra hiva-

tott férfiből más, mint a róla való emlékezés.

A többi az anyaföldé... Őt magát nem birjuk, nem látjuk, de látjuk a körülünk épült nagy művekben az ő keze munkáját, áldásos működésének méltó gyümölcseit.

Hogy mily szeretettel ragaszkodtak a megboldogult Parecz Istvánhoz tisztársai, mily szeretettel környezte őt életében a nagy közönség, mily elismeréssel voltak munkálkodását illetőleg a szakférjak — annak legimpozánsabb bizonyítéka volt a tegnapi temetés, melyen rang és kor különbség nélkül képviselve volt Arad város társadalmának minden rétege.

A temetésről az alábbi részletes tudósítást adjuk.

Délután három órákor volt a temetés. A Révai-utczát sűrűn lepte el a gyászolók nagy sokasága. A halottas ház udvarán pedig épen-séggel nem lehetett mozogni.

A díszes koszorúkkal borított koporsó körül a mélyen sujtott család, a rokonság, majd a város és megyei tisztikar csoportosult.

Ott láttuk a temetésen Arad város tisztikarát, élén Fábrián László főispán, illetőleg Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármester vezetése alatt; így Institoris Kálmán főjegyző, Sarlot Domokos főkapitány, Perger János dr. főügyész, Bund Henrik főszámvevő Virágh Lajos főmérnök, Varjassy Lajos tanácsos, Urbányi Béla, Csiky Károly árvaszéki ülnökök, Reicher Béla főpénztárnok, Posgay Lajos dr. főorvos, Ötvös Dániel dr., Leitner Ernő, Tisch Mór dr., Horváth János dr. kerületi orvosok, Millig József iskolafelügyelő, Dániel Kálmán közgyám, Reicher Károly alügyész, Vertán Oszkár községi bíró, Kádas Kálmán, ifj. Lőcs Rezső aljegyzők, Nachtnébel Odón, Szilárd Emil, Schmidt Elek almérnökök, Nyáry Béla, Madarász Antal alkapitányok, Hadanyák József, Kilényi János alszámvevők, Szondy Béla levéltárnok, Bérczy Alajos kamarás, Joó Béla rendőrfogalmazó, Vannay Gyula polgármesteri fogalmazó, Morrin Károly, Schwartz Pál, Reinhardt Adolf, Dulovics Oszkár, Sztojka József adóügyi számviszték, Nagy Aladár, Bartók Kálmán, Greén Nándor, Rámer István, Berecz Ferencz rendőrhadnagyok, Kövér Ferencz, Varga János, Barkó Ferencz, Taraba Sándor, Zikó János, Kövér Gábor, Nagy Kálmán Popovits József, Mahelka Károly, Weiler Antal, Boxberg Frigyes, s a kezelő személyzet, s egyéb alkalmazottak.

A megye részéről ott volt Fábrián László főispán, Szathmáry Gyula kir. tanácsos alispán, Dálnoki Nagy Lajos, főjegyző, Baross Ferencz, Lengyel Sándor dr. aljegyzők, Edes Elemér, Schwób Aurél főügyész, Vörös Vidor alügyész, Nachtnébel Gyula, Vertán Péter, Pécskán Sándor, Baross Zsigmond, árvaszéki ülnökök, Issekutz Károly dr. főorvos, Dániel László főpénztárnok, Krivány János gyámpénztáros, Hofbauer Lajos ellenőr, Ortutay Gyula főszolgabíró, Ottlik Géza szolgabíró, Institoris István dr.

A notabilitások közül még ott volt Boros Beni orsz. képviselő, az arad csanádi vasutak igazgatója, Atzél Péter orsz. képviselő, Purczell Béla báró, Mr. Aulth és Edwards angol mérnökök. Metianu János gör. kel. püspök, Pekár Károly, Kristóry János.

A törvényszék részéről megjelentek a temetésen Ottrubay Károly törvényszéki elnök vezetése alatt, Fischer Miklós, Köller János, Fábrián Lajos dr, Zubor Gyula, Aknay Antal törvényszéki bírák, Mészáros Tivadar, Hrabovszky Aurél kir. alügyészek, Szalay Béla dr, albiró, Grósz Endre dr jegyző. Kugler István járásbíró, Babó Iván, Fényes Vincze albirók

A főgymnasium és főreáliskola igazgatói Himpfner Béla és Boros Vida szintén jelen voltak a temetésen. Ott voltak azonkívül Szöllősy Károly, Haslinger Ferencz, Petri Mór, Kovács Vincze, Hidegh Kálmán tanárok.

A törvényhatóság tagjai közül ott voltak Avarffy Ferencz, Bonts Döme kir. közjegyző, Kornay Károly kir. közjegyző, Pless Mór, Glöck Károly, Gyulay István, Heeger Ernő, Hász Sándor, az ügyvédi kamara elnöke, Kotsis Lajos, Kabdehó János dr, Klein Ignác, Millig Mátyás, Magyar Ferencz, Neumann

A leány gépiesen beszélt.

— Az apám tönkre ment, a régi nóta, hiszen tudod, nagy háztartás, kicsi jövedelem, aztán most férjhez akar adni báró Rigócz Ferihez, de én nem megyek hozzá. Nem megyek hozzá, mert szeretlek téged és eljöttem hozzád, megosztom a szegénységet veled; veled, mert szeretlek... Az utolsó szavaknál sötét lett a leány szeme, a szenvedély hatalmába ejtette és lánggra lobbantotta a leány szívéét.

A mérnök nem felelt mindjárt. Rábámult arra a tekervényes rajzra, mintha onnan várna valami kibuvót, ebből a kellemetlen szituációból. A lány ki előtte állt, nem egy gazdag, előkelő úri hölgy volt, hanem egy szegény teremlés, kit a nyakába venni nem tudott. Mi lesz jövőjéből, ha elvesz ma egy asszonyt, ma, mikor önmagának sincs kenyere, nem — Isten mentse!

„Vera, — szólt lassu hangon, — a báró derék ember.

A leány felriadt.

— Bánom is én, én nem szeretem!

— De kedves kicsikém, nagyon gazdag ám és jó dolgod lesz mellette.

— Rá akarsz beszélni?

A fiu elnézett. — Hát aztán! Nos igen én, én el nem vehetek, még ma nem, és nem vagy az egyetlen, ki lemond egy tündéralomról.

A leány még mindig nem értette. — Fehér arczát elfutotta a vér, odasimult ahhoz az erős férfimellhez és suttogta:

— Nem baj — várok — megesküszünk később, csak tarts itt, nem tudok másé lenni, ha szívem a tied; érted, hisz szeretlek, szeretlek...

A férfi ránézett a leányra, hidegen, közönynyel; nem szerette. Amit szeretett rajta a fényt, a csillogást, az előkelőségét elfújta egy irtalmatlan fuvalom; ezt a gyöngé bábót, mit karjaiban tartott, nem szerette, nem kellett neki sem hitvesnek, sem szeretőnek.

— Vera, beszéljünk okosan. Itt nem maradhat, becsületes férfi vagyok és hirnevéd nekem szent. Menj szépen haza és mondj igent a bárónak.

Marton Vera felugrott.

— Hitvány! hitvány! kiabálta rekedten és futott az ajtóhoz.

A férfi e szóra összerzezzert. A leány fehér arczával és fekete hajával olyan furcsa volt, olyan különös, a szeme ijedten, rémülten tekintett, a teste remegett.

— Hát maradj itt, ha akarsz — szólt, de Vera már nem hallotta, futott el innen, hol szerelmét megvetették, eldobták.

Mikor haza ért, a komorna türelmetlenül várta.

— Nagyságos kisasszony, Rigócz báró ő méltósága várja már egy óra óta.

A leány közönyösen felelt:

— Ah, ugy, a vőlegényem!

Az esküvőhöz a meghívók borítékára a lány maga diktált egy címet:

Nagy János, mérnök ur részére.

Adolf, Neumann Ede, Pohl Károly, Pless Mór, Réthy Lipót, Réthy Viktor, Ring Géza, Szalay Károly, Schusztér Henrik, Szontagh Gyula, Sailay Béla dr., Zemplényi Sándor, Vizer Péter, Tedeschy Viktor, Tarjányi Vilmos, Tenner Lajos, Szalay Antal, ezeken kívül az ipartestület küldöttsége Nikolits Péter elnök és Kiss Ferencz titkár vezetése alatt, az aradi kereskedelmi és iparkamara képviselőjében E. Illés László titkár, Lamberger Lajos, Mandl Vilmos dr. Krausz József pénzügyigazgató. Varjassy Árpád tanfelügyelő, Stepniczka Manó gázgyár igazgató.

Megjelent a gyászszertartáson az aradi honvédegyalagsági tisztikar, élén Buttykay Ádám őrnaggyal.

Jelenvoltak még: Bácskay Béla dr., Simay István, Lendvay Sándor, Treytler Andor dr., Vuia Péter, Kosztka Gusztáv, Wadovszky Gusztáv, Preisinger József, Záray Ödön, Fejér Gyula, Maresch Gyula, Kotsis Lajos, Krón Kálmán, Földes Kelemen, Prodanovics Döme, Bruschi Alajos, Jiraszek Lajos, az aradi hírlapírói kar, a szintársulat küldöttsége, s még igen számosan.

Három órakor kezdődött meg a temetési szertartás, melyet Csák Csirjék minoritarendű áldozár végzett.

Hat diszbe öltözött városi rendőr hozta le a lépcsőn a nehéz érczkoporsót, melyet az udvari ravatalra helyeztek el.

A beszéltetés végeztével Institóris Kálmán, Arad város ékesszavu főjegyzője mondotta el mély meghatottságtól reszkető hangon a következő gyászbeszédet, melynek végeztével a hallgatóság szemében könnyek ültek.

A beszédet az alábbiakban adjuk:

A természet örök törvénye szerint mind az, ami emberi mulandó.

Es mégis oly nehéz nekünk Arad sz. kir. város tisztviselőinek megnyugodni abban, hogy szeretett tisztársunktól Parecz Istvántól, kivel évtizedeken át együtt munkálkodtunk, megváltjunk, hogy végbuosut intézzünk hozzád, kit annyira szeretünk, tiszteltünk és becsültünk, és örökre elveszítettünk tégedet, ki oly hű barátunk, tisztú karunknak pedig büszkesége valái.

A közpályát, melyet magadnak választottál, nem egyengették számodra. Saját erődből, erkölcsid nemességével, és szellemednek kiváló tulajdonaival küzdöttél fel magadat arra az állásra, a melyen a köztisztviselő és közbecsülés vett körül.

Eleted a nemes munkának szakadatlan láncolatát képezte. E fáradságot nem ismerő munkásságodat két magasztos czélnak szentelted, a családodnak és Arad városának.

Működésed olyan volt mint az éltető és termékenyítő napugár, mert a mit felöleltél, és feldolgoztál, azt nem csak minden oldalról megvilágítottad, de a közjóra erkölcsileg vagy anyagilag áldást hozóvá, és gyümölcsözővé is titted.

Mindazon nagy horderejű alkotásokban, melyek városunk haladását oly fényesen bizonyítják, néked jelentékeny részed volt.

Meggyőző lelkesedéssel karoltad fel a nemes eszméket, melyeknek megvalósításában nem a pusztá kötelesség érzet, nem az erkölcsi vagy anyagi elismerés ösztönöztek, de vezette elmédet a szivedben gyökeret vert ama fenkölt érzélem, mely a folytonos tanulás és önképzés által táplálva lelket adott mindennek a mire vállalkoztál, s a mit városunk felvirágzására hasznosnak és üdvösnek találtál.

A természet kikeltével még oly életerőben viruló férfi a kinek pályájához annyi jogos remény fűződött; midőn a tenyészet kihalt, avel együtt ő is elhervadt örökre.

Megszűnt a hitvei és atyai szeretetben oly gazdag szív dobogni, kihűlt a kebel mely annyi nemes polgári erényt zárt magában.

Megtörték a szemek, a melyből csak szívótság és emberbaráti szeretet sugárzott.

Elnémultak az ajkak, és megmeredtek a

kezek, melyek szóval és írásban városunk előmenetelére oly sikeresen közremunkáltak.

Nemes lélek, ki most a magasból megdicsőülten ránk tekintesz, oszlasd el a sötét gyászt, és enyhítsd a mérhetlen fájdalmat melyet elköltözéseddel okoztál azáltal, hogy légy ezután is örangyala azoknak, a kiket itt a földön annyira szeretted.

A közsérvét, melyet elvesztésed városunk lakosságának minden rétegében felköltött, az őszinte baráti szeretet és kartársi ragaszkodás, mely benünket olyan szorosán hozzád fűzött, a mély fájdalom melyet a jelen pillanatban érezünk, tolmácsoltatja velem: „Is ten hozzád kedves kartárs, drága barát.”

A béke angyala virasszon álmaid felett! Legyen örökre áldott emléked!

Ezután az aradi szintársulat férfikorusa énekelte el Krüger Károly zenekari igazgató vezetése alatt a „Mért oly borús” kezdetű gyászdalt.

S megindult a beláthatlan menet a temető felé. Elöl a koszorukat vivő kocsi, utána a gyászkoosi, a család, a közönség, s a magánfogatok.

Igazán mondhatni, hogy ily őszinte és igaz részvétellel régen viseltetett valamely gyász iránt a nagy közönségnek minden rétege.

A Kossuth-utcában a még befejezetlen ejetektor munkálatai szüneteltek. Az angolok, kik igazán sokkal tartoznak az élete delén elhunyt ügybuzgó tanácsosnak, megadták a tiszteletet a halottnak ezuton is.

Lenn, a köhidnál újra beszéltették a halottat, az ó-temető kápolnájában megcsendült a finomcsengű kis harang, a menet pedig — megapadva — tovább haladt a szürkületben az új-temető felé, hol a város érdemes halottjának külön sírhelyet jelölt ki.

Itt künn egy rövid ima, s az anyaföldé volt az a férfi, ki életében annyit és oly önfeledőzónan tett Arad város anyagi és szellemi előhaladása érdekében.

A ravatalra küldött koszoruk a következő feliratokat viselték.

Feljelhetlen férjének — gyászó nője. Feljelhetlen apának — hálás gyermekei. Szeretett fivérünknek — bánatos testvérei Mila és Fáni. White sindre regrets — from Hughes and Lancaster. Ganz és társa czég — őszinte szeretettel (fekete-szallag.) Ifj. Löcs Rezső városi aljegyző — tisztelőtének és szeretetének jelül. (fehérszallag.) A városi javadalmakat kezelő személyzet — kegyelete jelül (bordó-vörös.) Arad szab. kir. város tisztikara — szeretett kartársának (fekete) Szeretett öcsémnek — György (fekete-fehér.) Arad szab. kir. város gazdasági széke — érdemes elnökének (vörös-fehér-kék) Gyulától. (fekete) Virágh Lajos és neje — szeretett barátunknak (fehér) Igaz barátunknak — az Andrányi család (fehér.) Arad város fogyasztási-adó kezelősege — szeretett főnökünknek. Radeczky Józsa (felirat nélküli). Erdődy Ignác és neje (felirat nélküli).

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, november 20.

Kezdeté délelőtt 10 órakor.

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Josipovich Géza, Bartha, Schöber Ernő.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Hieronymi Károly, Szilágyi Dezső, Fejérvary Géza br., és Josipovich.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Münnich Aurél előadó bemutatja az ujonczjutalékról és a honvédelmi miniszter jelentéseiről szóló bizottsági jelentéseket.

Pálffy Elemér előadó bemutatja a zárszámadásokról szóló jelentést.

Annak idején napirendre tűzik.

A székesfehérvári kath. nagygyűlés.

A napirend előtt felszólalt

Herman Ottó kijelenti, hogy nem párt névben szólal fel, hanem saját nézeteit fejti ki. Már a budapesti kath. nagygyűlés alkal-

mából tiltakozott a kath. akció ellen, mert ez a felekezeti harcot idézi föl. Nem akarja korlátozni a gyülekezési jogot, s a katolikusokét se, de úgy találja, hogy ezekkel az ülésekkel már túllépték a megengedhető határokat. Bizonyíték erre a székesfehérvári gyűlés, amely kimondta a katolikus néppárt szervezését, tehát felveszi a felekezeti harcot. — A gyűlés határozott demagóg irányt vett. E mellett rábírták az uralkodó ház egyik tagját, hogy áldását adja erre a katolikus akcióra.

Endrey Gyula: Szüksége is van erre az áldásra! (Derűtség.)

Herman Ottó azt tartja, hogy amit Székesfehérvárt miveltek, már izgatás, még pedig a többi felekezetek ellen irányuló és ez már törvénybe ütköző. (Ellenmondás balfelől.) Erre hívja fel a figyelmet. Egyébként pedig azt kívánja, hogy a kormány vessen véget a helyzet bizonytalanságának és vigye dűlőre az egyházpolitikai javaslatokat. (Helyeslés.)

Wekerle Sándor dr. miniszterelnök: T. ház! Talán teljesen felesleges annak bizonyítgatásával foglalkoznom, (Halljuk! Halljuk!) hogy a Székesfehérvárott múlt vasárnap megtartott népgyűlés elveivel, az ott kifejtett politikai programmal, nemcsak egyet nem értek, hanem azokat egyenesen veszélyesnek tartom. (Általános helyeslés.) Nagyon sajnálom, hogy ily programok állítottak fel. Talán egyénileg, mint a kormány tagjának, leginkább van oka sajnálni ily programokat, a melyek a mellett, hogy veszélyesek, hogy alkalmasak Magyarország köznyugalmát megháborítani, egyenesen ellenünk is vannak irányozva. (Elénk helyeslés jobbfelől.) De vannak, t. ház, egy alkotmányos országban közkincesek, melyeket mindenekelőtt meg kell óvni még akkor is, ha a közkincesekkel egyesek, talán veszélyes tendenciákat követnek és ha azok ellenünk is irányulnak. E közkincesek egyik legnagyobbika a vélemény szabadság, a szólásszabadság. (Általános helyeslés.) En azt hiszem, hogy ha mint alkotmányos ország akarunk szerepelni, nem egyes rendőri intézkedéseket kell tenni, hanem mindaddig, míg végveszély elő nem áll, preventív intézkedésektől óvakodnunk kell, és ha veszélyes tendenciákat látunk, akkor más téren kell fellépünk, amely minden intézkedésnél hatalmasabb, s az erkölcsi tere, az argumentáció tere, a meggyőződés tere. (Elénk helyeslés.) En bízom Magyarország józan közvéleményének ítélő képességében. (Helyeslés), én bízom a közvélemény erejében is, hogy ha ezen erkölcsi támogatásban fognak részesülni a parlament egyes faktora; részéről is, akkor ily veszélyes tendenciák nem fognak érvényesülhetni. (Elénk helyeslés.)

Ami az egyházpolitikai törvények szentesítési kérdését illeti (Halljuk! Halljuk!) erre röviden csak annyit vagyok bátor válaszolni, hogy nekem teljes meggyőződésem és hitem, a politikai elczmények után mást fel sem tetelezhetek, mint azt, hogy ezen törvények szentesítettnek. (Ugy van! a jobboldalon.) Eddig azonban még nem látom elérkezettnek az időt arra nézve, hogy ezen törvények szentesítése iránt kérve sürgetőleg lépéseket tegyek. Ep azért mindazon hírekkel szemben, melyek a napi sajtóban kolportáltak, mintha akár én, akár a honvédelmi miniszter ur e tekintetben lépéseket tettünk volna, a leghatározottabban kijelenthetem, hogy e tekintetben eddig ő felségénél kérvőleg nem léptünk fel. (Helyeslés jobbfelől.)

Nem léptünk fel azért, mert habár a szentesítést szükségesnek, elmaradhatatlannak tartjuk is, nem tartottuk soha eddig ildomosnak azt, hogy sürgetőleg lépünk föl ő felsége elhatározásának kikérésére. (Helyeslés jobbfelől.) De legyen meggyőződve a t. ház, hogy miután magam is azon politikai nézeten vagyok,

4
 hogy a köznyugalom helyreállításának egyik mindenestre sikeres eszköze és módja, ha az egyházipolitikai javaslatokon mielőbb tul esünk, vagyis ha azok törvényerőre emelkednek, midőn elérkezettnek fogom látni a szükségét, hogy ezek iránt kérve, sürgetőleg lépjek fel, ismerni fogom kötelességemet. (Elnék helyeslés a jobboldalon.)

Herman Ottó fenntartja a mondottakat és azokat ismételtén a ház figyelmébe ajánlja.

Ugron Gábor helyesli a miniszterelnök választását, mert itt csak az bírálható, hogy jogos volt a mi Székesfehérvárt történt. Nem helyesli, ha a békét még veszélyeztetik, de ha valakinek emiatt oka van panaszkodni, legkevesebé van Herman Ottónak, aki ezeknek a tendenciáknak felélesztésében mindig a szóvivő volt. (Helyeslés balfelől.)

Herman Ottó örvend az alkalomnak, hogy Ugron régi rokonszenvét vele szemben ismét bebizonyította. (Zajos derűtség.) Különböző megítélésről ránézve, hogy olyan nagy súlyt tulajdonít az ő szavainak és az ő beszédeivel magyarázza meg a katolikusok akcióját. Ezt hálával fogadja. (Derűtség.)

A belügyi tárca költségvetése.

Apponyi Albert gr. nem szavazza meg a budgetet, mert a kormány nem képes még csak a jelenleg uralkodó izgalmat sem lecsillapítani. Az a felszólítás, hogy a közös alapon álló pártok egyesüljenek, a közös alap védelmére. De ez az egyesülés nem védené az alapot, csak egy védhetné meg: a kormány politika megváltoztatása. Hogy most Herman kél ellene az agitáczióknak, az lélektanilag természetes, mert a radikálismus sajátsága, hogy csak a maga irányában tőrje meg az agitációt. (Tetszés balfelől.) Es nem tudja eléggé dicsérni azt az okos, egyedül helyes beszédet, amelyvel Wekerle Hermannak felelt. (Helyeslés.) Attérve a mai tárgyra, ezt a kormányt arra sem tartja képesnek, hogy a nemzetiségi kérdést megvédje és az államhatalmat és tekintélyt megővje. A kormány iránt érzett bizalmatlanságánál is nagyobb az, amit a belügyminiszter iránt érez, mert semmit sem váltott be abból, amit ígért, ellenben átalakult a legszembetűnőbb pártminiszterre, amilyennél különbet kívánni sem lehet. A közigazgatás reformját a legkevesebé várja a jelenlegi belügyminisztertől, aki erre, hogy többet ne mondjon, a szempözi szolgabíróság ügyével is, képtelennek mutatta, mert a törvények ellenére olyan hatalmat gyakorol, mely meg nem engedhető és a bizalmat a miniszter irányában még a legjobb akaratuaknál is eloszlatja. A költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés balfelől.)

Hieronymi Károly belügyminiszter mielőtt áttérne a fölvetett kérdésekre, megjegyzi, hogy legalább mai ülésével nem fér össze azoknak a kifejezéseknek használata, melyeket hallott és azért nem is él velük. (Zajos helyeslés jobbfelől.) A szempözi eset ismert előhozásával Apponyi nem öregbítette érdemeit, mert csak azt bizonyította, hogy nincs tisztában a helyzettel. Idézi a törvényt s annak erejével igazolja, hogy eljárása helyes volt. (Helyeslés jobbfelől.) A választási törvényre vonatkozólag azt feleli Apponyinak, hogy a betervezendő törvényjavaslatok tekintetében meg kell tartani a sorrendet; mikor majd rákerül a sor be fogja terjeszteni a választási törvényjavaslatot, mely — reméli — rövid idő múlva megtörténhetik. A nemzeti kérdés megoldására nézve szükségesnek tartja a jó közigazgatást, mely polgár és polgár közt nem tesz különbséget, hanem mindenki érdekeit egyforma igazságossággal szolgálja. Foglalkozik azzal az állítással, hogy az ő nyilatkozatai és Tisza Kálmán nagyváradi nyilatkozata közt ellentét volna. Ezt Tisza Kálmán és saját beszédeiből vett idézetekkel cáfolja. Sorra veszi ezután Sima Ferencz tegnapi beszédének azon állításait, melyekkel a költségvetés meg nem szavazását indokolta. Kimutatja, hogy az állami anyakönyvek létesítésére szükség volt az előirányzott összeget a költségvetésbe felvenni, mert hiszen az erre vonatkozó javaslat nemsokára szentesítve lesz. A vármegyék szükségleteire, közbiztonságra és közegészségügyi kiadásokra előirányzott költség többletet is megindokolja. Majd visszatér ismét Apponyi beszédének azon részére, melyben az a belügyi politikát bírálta. Vele együtt

Ivánka Oszkárnak is azt feleli, hogy ahol ő választási visszaélésekről értesül, intézkedik, hogy a visszaélők megbűnhődjenek, de az ellenzéki képviselők is hassanak oda, hogy jeltőltek ne kövessenek el választási visszaéléseket.

Ivánka Oszkár félremagyarázott szavainak helyreigazítása s Hieronymi belügyminiszternek erre adott válasza után szól Ugron Gábor és szintén helyteleníti a belügyminiszter eljárását.

Reiszig Ede államtitkár konstatálja a gyakorlati példák idézésével, hogy a belügyminiszter ebben az esetben egész jogosan és törvényesen járt el. (Helyeslés jobbfelől.)

Issekutz Győző a költségvetés ellen szólott. Beszéltek még Issekutz Győző, Szentiványi Kálmán, Horváth Gyula. Holnap beszél Babó s aztán valószínűleg a vitát bezárják.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órakor 775.6 milliméter, délután 2 órakor 775.7 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 4.5$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 4.9$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1. délután 2 órakor EN. 4. Felhőzet: reggel borult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

Kizsákmányolt örült.

— Benza Lajos ügye. —

Az „Aradi Híradó“ f. évi 37-ik számában „Kizsákmányolt örült“ czim alatt egy közlemény vagy — a mint a megnevezett hetilap mondja — egy „szenzációs leleplezés“ jelent meg, mely — noha benne megnevezve nem vagyok, de mind a helybeli, mind a vidéki t. olvasó közönség köréből azok, a kik a viszonyokat és körülményeket ismerik (pedig igen sokan ismerik) tudják, hogy az ellenem van irányítva — arra készlet, hogy válaszoljak reá, és a T. Szerkesztő urat tisztelettel kérem, hogy válaszonak becses lapjában helyt adni sziveskedjék.

Eleinte — megvallom — nem voltam tisztába azzal valjon, komolyan vegyem e ezt a „szenzációs leleplezést“ még pedig azért, mert a mindennapi életben lépten nyomon tapasztalható, csak tájékozatlanságból eredő és így a rossz hiszeműséget nélkülöző szokásos kisebb-nagyobb elferdítések helyett, a közlemény éppen merő ellentétjét állítja oda, úgy a magán levelezés, mint az akta-szerű hivatalos tárgyalások eredményezte meglevő tényeknek — mellesleg vétve egy kicsit a természetes józan emberi ész ellen a jogos követelésüket biztosítani igyekvő hitelezők ellen intézett támadás által — és vétve egy nagyot a logika ellen akkor amikor az okot állítja az okozat helyére és megfordítva mondván, hogy Benza Lajost „állítólag (!) nyugdíjazták és azután elmebeteg lett „nem pedig hogy, elmebeteg lett és ennek következtében tették — mert tenni kellett — nyugdíjba. Látván azonban a közleményben észlelhető orecsendót és tapasztalva azt a fortisszimót, a melylyel az záródik, nem kételkedtem többé abban, hogy ez a cikik olvasóitól megköveteli, hogy komolyan vegyék és az olvasottakat elhiggyék.

Nos, hogy én Benza Lajos barátom ügyében és érdekében mennyit tettem, vagy legalább is tenni igyekeztem, mennyit fáradoztam — és pedig szerencsétlen állapotára való tekintetből szívesen fáradoztam, azt felsorolni nem fogom — már csak azért sem, hogy Te kintetes Szerkesztő Ur türelmét tulságosan igénybe ne vegyem, szabadjon azonban a kezim közt lévő okmányok és levelek közül kettőnek a szövegét közölnöm;

1. 13,531/1893. Beadványainak elintézéséről értesítették Király Géza bíróságigazgatósági számvizsgáló Ur, hogy elmebeteg Benza Lajosnak országos tábolydába leendő elhelyezése iránt 12860/893. számú felterjesztésünkre a Nagyméltóságú magyar királyi Belügyminiszteriumtól 60559/893. szám alatt azon érteket nyertük, hogy tekintettel az országos elme gyógyintézetek ez időszertei túltömöttségére, a kérelem mindaddig teljesíthető nem

lesz, míg a bekövetkezendő beteg létszám — apadás által az elhelyezésre alkalmas hely meg nem ürül. Arad szab. kir. város tanácsától 1893. július hó 27-én. S a l a c z s. k. polgármester.

2. Budapest 1893. szept. 8-án Igen Tisztelt Király Ur! Becses levelében körülírt intézkedésekért fogadja szívemből eredő köszönetemet; egyuttal kérem, hogy továbbra is valóban önfeláldozó barátságát szegény öcsém-től ne vonja meg, mert ha esetleg teljesen felgyógyul, azt csak is önnek köszönheti; én folytonos betegkedésem miatt ideiglenes nyugdíjaztatásomat kértem, tehát gondolhatja, hogy — ha annyira vagyok — személyesen nem intéskedhetem, mivel egészségem helyreállítása legalább hónapokat fog még igénybe venni.

En, mint öcsémnek legközelebbi rokona, nemcsak felkérem, hanem saját felelősségemre felhatalmazom, hogy legjobb belátása szerint öcsém javára mind azt tegye meg, ami fenntartására és gyógykezelésére szükséges, hogy nyugdíját vegye fel és a netán fennmaradó összeget a viszonyokhoz képest az adósságok törlesztésére fordítsa, magától értetődik, hogy öcsém e miatt szükségét ne szenvedjen.

Midőn ismét halás köszönetemnek adok kifejezést és esetről-esetre öcsém állapotáról értesítést kérek, maradok igen tisztelője: B e n z a Gyula, s. k.

Megjegyezni valónak tartom, hogy az adósságok törlesztésére nem tetszés szerinti, hanem bíróilag letiltott és az adóhivatali pénztár által a nyugdíj illetmény kifizetése alkalmával havonként levonásba hozott összeg fordítatik; levonván a levonandókat, marad ellátásra havonként 45 frt, mely összegnek hová és mily szükségletekre való fordításáról bármikor tudok számot adni, mert kezdettől fogva rendszeres, pontos és okmányolt számadást vezetek.

Láthatja mindenki, hogy a betegnek valamely országos elme-gyógyintézetbe való felvétele iránt a lépések megtétek, és hogy ezen lépéseknek nem lett meg a kívánt eredményük, az nem én rajtam mult.

Hogy pedig azután itt Aradon gyógykezeltettem a beteget, azt kétségkívül igazolni hajlandó ugy Leitner Ernő dr. orvos, mint Földes Kelemen gyógyszerész urak.

Megemlítem, hogy már a hatóság közreműködésének igénybevétele előtt B e n z a Lajost — a magam költségeit a magaméból fedezve — Budapestre vittem és rokonainak átadtam, de onnan, a mint bátyának egy másik levele mondja — megszökött és egyszerre ismét Aradon termett.

A közönség félrevezetésére igen alkalmas eme tendenciózus közleményre egyelőre ennyit én, hogy pedig a sikkasztással vádoló közleménynek mi volt az indító oka, vagy tulajdonképeni célja? — ezt valja be a szerző.

Mind addig, míg ezt nem teszi, a „leleplezést“ csak az „Aradi Híradó“ kelendőségét elősegíteni hivatott szenzáció hajhászának tekintem.

Aradon, 1894. nov. 20.

KIRÁLY GÉZA,
 magy. kir. jós:ágigazgatósági
 számvizsgáló.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— November 21. —

Száras. — Hűvös. — Ködös.

Élő víz a Körös-csatornában.

— Főispáni intézmény. —

A békésmegyeiek régen panaszkodnak már az ellen, hogy rekkenő nyári időben Buttyinánál az aradmegyeiek elzárva tartják a csatornát s az így megülepedett víz nekik közegészségügyi misériákat okoz. Ezen

a bajon óhajt segíteni Tallián Béla békési főispán, ki az alábbi, bennünket is érdeklő intézményt bocsátotta ki:

Miután a békésvármegyei élő- és belvizlevezető csatornának friss vízzel való állandó táplálása nemcsak Gyula r. t. város, valamint Csaba és Békés községek közegészségügyi érdekeire, hanem egyúttal gazdasági szempontból a kedvezőleg fekvő csatorna menti birtokok öntözésére leendő berendezésére nézve is kiváló fontossággal bír, földmiveltésügyi miniszter úr kéréséremre tervezetet és költségvetést dolgoztatott ki arra nézve, hogy az élővíz csatornának állandó folyó vízzel való ellátása a Nádor-malom csatornától függetlenül legkisebb vízálláskor is közvetlenül a Fehér Kőröstől legyen eszközölhető.

Az ekként tervezett összes munkálatok — a Fehér-Körös Gyula-Varsánd alatti szakaszának 91,000 frtba kerülő s egészen az állam által viselendő mélyítési költségen felül — 131,472 frtba kerülnek, amelyekhez földmiveltési miniszter úr 5 Nagyméltósága államsegéllyel hozzájárulni hajlandónak jelentette ki. Megbiztatván ezen kérdésnek az érdekeltekkel leendő megtárgyalására, midőn erre az érdekelteket tisztelettel meghívom, alig szükséges már eleve is hangsúlyoznom, hogy a művelet végrehajtása közegészségügyi és közgazdasági szempontból forduló pontot lesz hivatva a vidék környékén létrehozni, azonban nem hallgathatom el azt sem, hogy a folyó év telén és jövő év kezdetén sok száz környékbeli munkásnak biztosítana foglalkozást ezzel a kenyeret.

Egy volt aradi ügyvéd a tébolydában

— Saját tudósítónktól. —

Arad, november 20.

Nagy feltűnést keltett annak idején egy volt aradi ügyvédnek, Fekete Istvánnak esete, kit Miskolcra, az igazságügyminiszter egyenes intézkedésére, mint közveszélyes ürületet, felvittek a budapesti angyalföldi tébolydába.

Egy ügyvéd-kollegája a napokban meglátogatta Fekete Istvánt az angyalföldi tébolydában s látogatását a következőleg beszéli el:

Fekete István ügyvéd úgy látszik nem tartozik a veszélyes ürütek közé, legalább nyugodt, higgadt viselkedése azt a hatást gyakorolta reám, mintha nem is volna ürült. Különben lehet, hogy látogatásomkor éppen tiszta pillanatai voltak.

Fekete István elbeszélte esetét, mely félig-meddig regénybe illik.

Szegeden a 80-as években lakott s itt általános tisztelet és szeretetnek örvendett. Szívesen látták az arany ifjúág tagjai, az előkelőbb társaságok. Ügyvédi irodája sem ment rosszul. De valami folyton hajtott, kergette. Tovább... tovább...

Szegedről Makóra, Ujvidékre, majd később Aradra jött, hol mint közjegyző-helyettes működött Bonts Döme kir. közjegyzőnél, majd pedig, mivel onnét elbocsátották, a főtérre ügyvédi irodát nyitott.

Aradról elköltözött szülő városába, Mezőcsáthra, a hol ismét az ügyvédséghez fogott. Ügyvédi irodája igen jól ment. De az a malheurja támadt, hogy összekülönbözött az ottani járásbíróval s elítélő véleményének éles hangú beadványokban adott kifejezést.

Eme beadványai még nem is nyertek elintézés, amikor Miskolcra tette át az irodáját.

Ott várta be a mezőcsáthi járásbíróshoz küldött beadványok elintézését. — Azok a beadványok oly természetűek voltak, amelyeket állítólag csakis bomlott aggyal lehetett írni.

Fekete Istvánt azután a miskolci rendőrség felszállította Budapestre, az angyalföldi tébolydába.

Fekete István azóta csendes megadással türi sorsát. Még csak panaszcsozó sem hallat az ajkáról. Egyre azt hajtogatja, hogy ő nem törődik semmivel, még csak lépéseket sem tesz kiszabadításáért.

— Ha örült vagyok — ugymond — akkor hadd tartsanak el, ha pedig nem, úgy majd ki fognak bocsátani.

HIREK.

November 21. Szerda. Róm. kath. naptár: B. A. bem. — Protestáns naptár: B. A. bem. — Görög-keleti naptár (november 9.): On-zifor. — A nap két 8 óra 57 perc, nyuszik 4 óra 3 perc.

Szabadságharosi emléktárgyak országos muzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok közlekedése.

— Érvényes 1894. évi október hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
<i>Budapest felől indul:</i>	
Nagyvárad reggel 5.18	Vv. Csabáról reggel 9.10
Szolnokig d. u. 3.58	Nagyvárad este 8.42
Gyorsvonat reggel 8.20	Személyvonat reggel 6.10
Személyvonat d. e. 11.30	Személyvonat d. u. 3.55
Személyvonat este 9.45	Gyorsvonat este 6.56
<i>Erdély felől:</i>	
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 7.—
Soborsin d. u. 2.30	Gyorsvonat d. e. 8.10
Személyvonat d. u. 4.30	Személyvonat d. e. 11.—
Gyorsvonat este 7.05	Személyvonat este 8.55
<i>Temesvár felől:</i>	
Vegyesvonat reggel 6.20	Személyvonat d. e. 10.48
Vegyesvonat d. e. 11.35	Vegyesvonat d. u. 3.44
Személyvonat d. u. 5.—	Vegyesvonat este 10.55
<i>Szeged felől:</i>	
Személyvonat reggel 5.—	Személyvonat reggel 8.50
Személyvonat d. e. 9.—	Személyvonat este 6.45
Vegyesvonat d. u. 4.20	Személyvonat este 10.—
<i>Gurahonca felől:</i>	
Személyvonat reggel 6.40	Személyvonat reggel 8.—
Személyvonat d. u. 5.28	Személyvonat este 6.50
Vegyesvonat d. u. 12.30	Vegyesvonat d. e. 11.43

— A hivatalos lapból. A király az alábbi legfelső kéziratot bocsátotta ki: Kedves báró Nopcsa! Kérelmének kegyelemben engedve, fölmentem Önt a Hitvesem, a Császárné és Királyné, főudvarmestere állásától. Ön az évek ama hosszú során át, mely alatt ez állást betöltötte, fáradhatatlan buzgalmat és hű odaadást tanúsított és ezzel nemcsak a Császárné és Királyné Őfelségének, hanem Nekem is jelentékeny szolgálatakat tett. Kellemes kötelességnek tekintem tehát, hogy Önnek ezen kipróbált szolgálataiért, azok befejezésekor, köszönő elismerésemet fejezzem ki, azaz az őszinte óhajtamommal, hogy a jól megérdemelt nyugalomnak még sokáig örvendhesen. Ezen elismerésem külső jeléül Lipót-rendem gyémántokba foglalt jelvényeit adományozom Önnek, mely rendemnek nagykeresztjét Ön 1873. évi április hó 17-én kelt kéziratomból alapján bírja. Kelt Bécsben, 1894. évi november hó 17-én. Ferencz József, s. k.

A király gróf Bellegarde Ferenczet, Stefánia főhercegnő özvegy trónörökös főudvarmesterét, a legfelső teljes megelégedésre betöltött ezen állásától való fölmentése mellett, a királyné főudvarmesterévé, továbbá báró Gudenus Lipót kamarását, a titkos tanácsosi méltóságnak részére díjmentesen egyidejűleg való adományozása mellett, Stefánia főhercegnő özvegy trónörökös főudvarmesterévé nevezte ki.

— A vértanúsobor rácsozata. Ma veszi kezdetét a három napig tartó kiállítás a városház emeleti kistermében azon 17 vasrácsozat tervezetből, melyek a tizenhárom vértanúsobor bekerítésére pályáztak. A kiállított rácsozatokat egész nap lehet megtekinteni a hivatalos órák tartama alatt. Az érdekes kiállításnak, melyre szívesen hívjuk fel a közönség figyelmét, előre láthatólag sok nézője lesz.

— Szemle a honvédség felett. Vírányi Géza alezredes, a 4-ik honvéd-gyalogezred parancsnoka, tegnap Aradon keresztül Borosjenőre utazott, hogy az ottani honvédszázalaj felett szemlét tartson. Hír szerint Forinyák Gyula altábornagy, József főherceg adlátusa, ki ez idő szerint Nagyváradon tart szemlét, szintén átjön Aradra, a honvédség felett szemlét tartani.

— A Kölcsey egyesület felolvasásai. A Kölcsey egyesület közmívelődési köre tegnap tartott ülésén már megállapították az idei felolvasó estélyek sorrendjét. Somogyi Gyula elnöklete alatt ült össze a szakosztály és elhatározta, hogy hat felolvasóestélyt fog rendezni a következő napokon: November 30-án, december 15-én, december 29-én, a jövő év januárjának pedig három napján, így

5-én, 12-én és utoljára 19-én. Ez estélyeken is az előző évek szokásához híven, felolvasások, zeneszámok, valamint a színtársulat felkért tagjainak előadásai fogják a közönséget szórakoztatni. Az első estély mindenestre érdekes száma lesz az, hogy Herczeg Ferencz egy novelláját Fenyevesi Emiljeles bonvivantunk fogja felolvasni. Szó volt az ülésen arról is, hogy tartson az egyesület a vidéken is felolvasásokat az odaváló társadalom bevonásával. Így idén minden valószínűség szerint Radnallipán és Pankotán fognak estélyeket rendezni.

— Telefon Arad és Nagyvárad közt. Mint a fővárosból írják, Budapest-Nagyvárad és Kolozsvár közötti interurban telefon összes tervei készen vannak s már a költségvetés is készen van, úgy hogy a napokban terjesztik azt a kereskedelemügyi miniszter elé s ha Lukács Béla beleegyezését is kinyerik, ugy valószínűleg már az 1895. évi költségvetésbe felveszik s a jövő év folyamán teljesen ki lesz építve a telefon hálózat. Így hát Arad Nagyváradal is beszélhet majd telefonon keresztül.

— Waggonok közé került ember. Hubert Adám perjámosi 26 éves fiatal ember tegnap az aradi vasuti állomásnál sérülést szenvedett. Az állomáson éppen tolattak és két waggon gyorsan közeledett egy ugyanazon sínpáron egymás felé midőn, Hubert Adám közöttük át akart szaladni. De nem volt elég gyors és válla odaszorult a waggonok pufferei közé és kisebb zúzódást szenvedett. A megsérült embert beszállították a közközházba, hol ápolás alá vették.

— Kelepczébe került bűvész. Nehány év előtt sokat beszéltek Aradon egy odaváló posztókereskedőről, a kiről mindenki tudta, hogy kétségtelen hajlamokat táplált a bűvészkedés iránt és a törzsevőit gyakran szórakoztatta érdekes bűvészeti mutatványokkal. A posztókereskedő „Lupus bűvész”-nek czimezettette magát, amár a latin szó jelentőségéről ép annyit tudott, mint az ágyúöntésről. „Lupus” ur folytatta a posztóüzletet és a szűkebb körű bűvészkedést, a mikor egy nap bevetődött hozzá egy csinos berlini nő, a ki különben „franczia” chanssonetteként szerepelt az aradi orfeum színpadán. A csinos arcú nő annyira elbájolta Lupus urat, hogy a sarokba dobta a rőföt, összeállott a nővel és állítólag sikerült bűvészeti mutatványokkal mulattatta az aradiakat. Csakhogy Lupus ur lelke mélyében rendkívül fondorlelkű ember volt, mert egy szép napon magához bűvölvén a nő összes értékes ingóságait, igazi bűvész módra, hirtelen eltűnt Aradról és külföldre utazott, a hol folytatta ördögös mesterségét. Lupus ur már régen elfeledte egykoru elbűvölőjét, a mikor egy szép napon a következő felhívást olvasta a lapokban:

— H. Janka énekesnő szíveskedjék egy elhunyt nagybátyjától maradt harminc ezer forintos örökség felvételé végett N. N. közjegyzőnél jelentkezni.

Természetes, hogy Lupus urral egyet fordult a világ s a másik pillanatban szerelemittasan és pénzszomjassan sietett a régi ideál felkeresésére, a ki megbocsátott a hátlen kedvesnek és néhány nap letele után törvényes neje is lett. Az esküvő után Lupus ur megcsipkedte a neje arcát és titokteljesen kérdezte, hogy nem tud-e a reá várakozó nagy örökségről? Az asszony hamisan mosolygva így válaszolt:

— Arról nincs tudomásom, de tudom, hogy az állírdetést én tettem közzé.

Ekkor látta be Lupus ur, hogy kelepczébe került. De már nem szabadulhatott, kénytelen volt belenyugodni a sorsába.

Igy írja est tegnapi számában az „Egyértés”. Hogy mi igaz belőle, s feleljen róla.

— Szerelmi tragédia. Egy szerelmi tragédiának talán utolsó véres jelenete játszódott le Beelen szombaton. — Szabó Sándor beéli vendégül 18 éves leánya, Vilma, megmérgezte magát. Mikor rátaláltak a viruló szép leányra, iszonyu kínok között vergődött a földön. Halálra remült szülei kérdésére csak ennyit válaszolt szakadozott hangon:

— Szerettem, — nem lehetek övé, — meghalok!

A szülők hamar orvosért küldtek, aki rögtön gyógykezelés alá vette az öngyilkos szerelmes leányt, de egyelőre még kétséges, hogy megmentheti-e életét. Az öngyilkosság

oka egy ábrándos gyermekszerelem volt a melynek komoly ozéja nem lehetett. A szépséges leánya egy beéli gyermekifjuba szeretett, aki viszonzotta fiatalos rajongással az ő érzelmeit. A kiskoru ficzko a leány unszolására meg is kérte Szabó Vima kezét, de a szülők kinevették a bajszatlan gyereket és azt a jó tanácsot adták neki, hogy „nőjjön meg előbb egy kicsit!” A szerelmes leány e fölött való elkeveredésében mérgezte meg magát.

— **Elmezavarodott öngyilkos.** Levelezőnk írja: R u d a Nyiszta ágrisi lakos régebb idő óta csendes félőrült volt. Nem bántott ugyan senkit és néha napokig szótlánul kóborolt. E hét folyamán azonban — úgy látszik — erősebb roham vett erőt rajta — öngyilkosságot követett el. Kutba ugrott és mielőtt kimentették volna, beléfulladt a kut vizébe. Szegény tébolyodottnak talán jobb is így, különben is élt már hatvan évet.

— **Bankfióktelep Lippának.** Lippai tudósítónk jelenti, hogy az ottani „Takarékpénztár Részvénytársaság” mozgalmat indított meg a czélból, hogy Lippa is bankpiacczá tétessék az által, hogy az „Osztrák-magyar bank” Lippán fióktelepet alapítson. A forgalom emelkedése, az egykor szabad királyi város újabb fellendülése szükségessé teszi, hogy a jegybank Lippán is képvisellettel bírjon.

— **Köszönet nyilvánítás.** Bold. S c h w a r z Zsigmond, az izr. kiházasító egyesület elnökének ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Deutch Bernát ur Temesvározt a kiházasító egyesület javára 10 frtot adományozni sziveskedett. E nagy lelkű és kegyeletes adományért hálás köszönetét fejezi ki Rosenbergné Lipót al-elnök.

— **Pályázatok.** Tanári állás a löcsei és tencsényi gimnáziumoknál december 15-ig. Tizenöt adóbiztosi és nyolcz hivataloszolgai állás a fővárosi adóhivataloknál december 18-ig. Hivataloszolgai állás a dévai járásbírósnál december 31-ig. Aljegyzői állás a nagykanizsai törvényszéknél 2 hét alatt.

GYÁSZROVAT.

† Mohaupt Péter nyugalmazott magyar államvasuti főkalauz élte 48-ik s boldog házasságának 24-ik évében váratlanul elhunyt. Hült tetemeit tegnap délután helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett a felső temető halottas házából a róm. kath. szertartás szerint. Béke poraira!

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) **Kölcsey dalkör.** Felkértnak a Kölcsey dalkör t. működő tagjai, miszerint a ma este tartandó énekpróbán annál is inkább sziveskedjenek teljesszámban megjelenni, mivel a mai az utolsó előtti óra s az összes tagok közreműködése a czél érdekében kívánatos. Az elnökség.

(*) **Az új aradi járási jegyzői egyesület f. évi deczember hó 3-án tartja** rendes negyed évi közgyűlését Herold Rezső elnöklete alatt, mely alkalommal több közérdekű ügy kerül tárgyalásra és az egyesületnek a magy. kir. belügyminiszterium által jóváhagyott módosított alapszabályai ki lesznek hirdetve.

(*) **Az aradi pinczér segély egyesület** ma d. u. fél 4 órakor rendes havi választmányi ülést tart, melyre a választmányi tagok ez uton tisztelettel meghívotnak; az elnökség.

(*) **Az aradi pinczerek országos pinczér nyugdíjalapot gyűjtő asztaltársaság t. tagjai** tisztelettel felkértnak, hogy ma szerdán, éjjel 12 órakor, Mészáros Sándor (Tökölly-téri) kávéház külön helyi egében rendes heti értekezletre minél számcsabban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség. Targy: 1. Elnöki jelentés. 2. Számadások megvizsgálása. 3. Házi szabály bemutatása. 4. Gyűjtés. 5. Indítványok.

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVESZET.

A színház mősora:

November 21. (Szerda) Bajazzók, opera; Szülel ház, vígjáték.
November 22. (Csütörtök) A kis alamussi, operette.
November 23. (Péntek) Madame Sans Génie (Szókimondó asszonyosság) vígjáték, először.
November 24. (Szombat) Madame Sans Génie, (Szókimondó asszonyosság) vígjáték, másodikor.
November 25. (Vasárnap) Délután: A madarász, operette. Este: Gróf Monte Christo, dráma.

Öröktörvény.

— Nov. 20. —

Csiky Gergely halálának évfordulója napjára diszelodásul került színre az „Örök törvény”, a nagy színműrő ezen egyik legdrámáiab hatásu, éles tendenciájú alkotása. Reméljük hinni, hogy legalább ezt a szomorú emléknapot minden évben egy Csiky-darab előadásával fogja megünni a társulat. Így Csiky emlékezetének is áldozik s a közönséget lekötelezi azzal, hogy jó előadásokkal kellemes estékhez juttatja.

A tegnapi est sikerült. K a c z é r Nina kellő drámai hévvel s rokonszenves vonásokkal játszotta meg a különben is rokonszenves Szilvia szerepét. Hasonlóan jó volt Lubrinocz Julia (Bell) és a többi hölgyek. A férfiak közt Gál Gyula (Orláthi), Balassa (Szentgróti) Rónaszéky (Marzell) a ki hirtelen vette át a beteg Főriss szerepét, Binari (Rozgai) de különösen és első sorban Fenyvesi (Mányi Gusztáv) játszottak jól és kaptak lépten-nyomon tapsot. A mellékszerepek szintén jó kezekben voltak.

A színház egészen megtelt.

* **Lewinski József** cs. és kir. udvari színessz november hó 25-én, vasárnap délután 5 órakor a Krispin-teremben felolvasást tart. Műsor: Wildbrandt: Beethoven (Schöpfung der IX. Symphonie.) Haarrhaus: Blasse Schrift. Eckstein: Das Märchen vom Glück. Isolde Kurz: Die gute Wäscherin. Arany: Die Nachtigall. Hopfen: Über Anlagen und Erziehung. Trojan: Der Mordwirth. Schadeck: Stieler: Humoristische Gedichte. Helyárak: Kőrszék 2 frt, zártszék 1 frt 50 kr., állóhely 1 frt. Jegyek válthatók Krispin József zenemű kereskedésében és az előadás napján a pénztárnál.

* **Hangverseny.** Morini Elena k. a., amint már megirtuk, deczember hó másodikán fog városunkban hangversenyezni. Ujabb tudósítás szerint az énekművésznővel együttesen Bittó Auguszt, egy hírneves zongoraművész fog fellépni. Bittó k. a. Thierd Joseph hírneves francia mester tanítványa és párisi fellépte alkalmával igen hízlegően nyilatkozta a fiatal művésznőről az illetékes hírlapok. Jegyeket az igen érdekesnek ígérkező hangversenyre ifj. Klein Mór könyvkereskedésében lehet váltani.

* **Az 1848—49-iki szabadságharcz története** című nagy illusztrált munkából most jelent meg a 24-ik füzet melyben Gracza György az alvidéki harcokat: Fehértemplom harmadik ostromát, továbbá a perlassi rácz-tábor hősiességét mondja el számos új adat felhasználásával. E füzet egykoru képei is igen szépek. Különösen érdekes az 1849-ben Magyarországon forgalomban lévő orosz rubelek há reprodukciója. A füzet képei különben ezek: Jelenet: Fehértemplom harmadik ostromából. (Egykoru rajz.) 1848-iki osztrák bankó. Gábor Áron ágyugyára. Eredetije az 1848/49-iki ereklje muzeumban. I. Miklós orosz czár 1848-iki kép. Plaskievich Iván herceg az orosz hadak fővezére. Eredetije a bécsi levéltárban. Rudiger Feodor gróf, orosz tábornok. Eredetije a bécsi levéltárban. Luders Sándor gróf, orosz tábornok. A bécsi udv. levéltárból. Bebenoff herceg a kozák ezred parancsnoka. Eredetije a bécsi udv. levéltárban. 1849-ben Magyarországon forgalomban lévő orosz pénzek és orosz érdemrend. Az erekljemuzeumban őrzött eredetiek után. Részlet Perlassz ostromából. Egykoru kép. Udvari futár Jella-sicsnál.

TÁVIRATOK.

Wekerle nyilatkozata.

Budapest, november 20. (Saj. tud. táv.) Herman Ottó mai felszólalása a székesfehérvári katolikus nagygyűlés apropójából alkalmul szolgált Wekerle Sándor dr. miniszterelnöknek arra, hogy elmondja a maga nézetét több aktuális kérdésről.

Wekerlének mind a két nyilatkozatát, amit ez alkalomból tett, a ház egyhangulag helyeselte. Helyeselte azt, melyet a gyülekezési jog szabadságáról liberálisan mondott, mert biztosítékát látja a nyilatkozatban annak, hogy az alkotmányos szabadságok védelme a legjobb kezekben van Wekerlénél. Hogy az ellenzék is ma

ezt a bizonyítványt kiállította, nem kevésbé fontos, mert ez egyben desavualása az ellenzék sok régi kirohanásának és vádjának.

Helyeselték továbbá a második nyilatkozatot is, melyet az egyházpolitikai javaslatok szentesítéséről mondott. Es valóban ez a nyilatkozat a politikai tapintat olyan bizonyosága, melyet csak örömmel jegyezhetünk föl. Egyben megnyugtató arra nézve is, hogy az egyházpolitikai javaslatokat nem kell féltetni. Akik annyi válságon átsegítették, majd győzelemre segítik az újabb nehézségek leküzdésével is.

Borura derű.

Budapest, november 20. (Saj. tud. táv.) Az egyházpolitikai javaslatok szentesítésének késése tegnap és a mai nap folyamán meglehetősen deprimálta a szabadelvűeket. A nyomott hangulatra nagyon jól hatott Wekerle mai határozott felszólalása. E beszéd után még az sem hatott lehangelőlag, hogy — érthető tendenciával — sokan Nopcsa báró, a királyné főudvarmesterének elbocsájtását, ki határozott liberális volt, a liberálisizmus vereségének magyarázták.

A debreczeni bankett.

Budapest, november 20. (Saját tud. táv.) Idáig azon megállapodás van, hogy a szabadelvű párt soraiból Busbach Péter holnap interpellálja Wekerlét a debreczeni hecz miatt, mert az az általános meggyőződés, hogy az országban végig bankettező hazafiak viselkedése elérte Debreczenben azon pontot, melyen túl talán már nem is lehet menni. Egyébként maguk a függetlenségiék is teljesen konsternálva vannak a kvalifikálatlan botrány miatt, s a ház folyóságán nyíltan rosszálták pártfeleik eljárását, mely a párt teljes lejáratását idézi elő. Most már köztük is mind többen hangoztatták, hogy Kossuth Ferencz körutazása nagy meggondolatlanság, s talán helyre sem hozható politikai hiba.

Apponyi a kelepceében.

Budapest, november 20. (Saj. tud. táv.) Már két nap óta a házban a szempci ügyben folyik a vita, és ma exponálta magát Apponyi is e kérdésben, de oly szerencsétlenül, hogy — mint értesülünk — Hieronymi Apponyi régebbi beszédeiből holnap kimutatja eljárásának helyességét. Azon kevesen, kik tudnak erről, érdeklődéssel várják Apponyi holnapi lefőzését.

Ujságírók kongresszusa.

Budapest, november 20. (Saj. tud. táv.) Az ujságírók nemzetközi kongresszusa valószínűleg Budapesten fog összeülni. A kongresszus bizottsága részéről már történtek lépések.

Beomlott palota.

Fiume, november 20. (Saj. tud. táv.) Nagy szerencsétlenség történt az épülőben lévő kormányzói palotánál. A belső falakat tartó négy oszlop közül kettő ma délután összeomolván, utána a födélzet és az elkészült falak is leomlottak, maguk alá temetve egy sereg munkást. Eddig 5 halott és 12 sebesült van, de a romok alatti áldozatok száma ismeretlen. A kormányzó, a polgármester és a hatóság megjelenve a szerencsétlenség színhelyén, intézkedtek a romok elhordása iránt. Az eset miatt a városban nagy az izgatottság.

Károly Lajos főherceg hazatérése.

Bécs, november 20. (Saj. tud. táv.) Károly Lajos főherceg, aki királyunkat képviselte a csár temetésén...

Elkobzott ujság.

Bécs, november 20. (Saj. tud. táv.) A Neues Wiener Tagblatt reggeli számát elkobozták...

Behring új találmánya.

Berlin, november 20. (Saj. tud. táv.) Behring tanár a typhus ellen is gyógyszerumot talált fel...

KÖZGAZDASÁG.

Uj-aradi heti gabnavásár.

- Saját tudósítónktól. -

Uj-Arad, november 20.

(S. ss.) A mai gabnaüzletünkben ismét nagy volt a stagnáció. Minél olcsóbb a buza ára...

Más gabnanemű jelentéktelen kínálat mellett változatlan áron adatott el.

- Behoztatott: B u z a 500 mmázsa 5 frt 40 krtól 5 frt 60 krig. t e n g e r i 700 mmázsa 5 frttól 5. forint 20 krig.

= A lippal orsz. vásár, mint tudósítónk írja, f. hó 15. 16. 17. és 18-án tartatott meg.

Az aradi közúti vaspálya és téglagyár részvénytársaság forgalmi kimutatása.

Szállított 1894. nov. 1-től 15-ig 19,769 személy, bevétel 1966 frt 90 kr. Szállított 1893. nov. 1-től 15-ig 21,862 személy, bevétel 2149 frt 90 kr.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.

1894. évi nov. hó 19-én. Hízott sertés árak: 1. Magyar első rendű: 1. Öreg nehéz (páronként 400 kilon felüli súlyban) 42.-43. krig.

jedő súlyban) 42.-43. krig. Sertésletés szám 1894. nov. hó 16-án volt készlet 161,083 darab.

Budapesti áru és értéktőzsde.

- Gyenes és Balog szőlő jelentése. -

Budapest, november 20.

G a b n a ü z l e t: Buzát ma jól kínáltak, a malmok jobb vételkedvet tanusítottak...

Table with columns: Tiszavidéki, Kalocsai, Bácskai, Ó-Becsei, Beoskeroki, Bajai, Bánáti, Raktárokon, Serle, Zab. Columns for mmázsa, kilogramm, and frt.

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából ma lanyhább árfolyamokat jelentettek, mire a mi tőzsdénken is lanyhábban indult az üzlet...

Zárul 11 órakor.

Table with columns: Buza márczius-április 1894, Buza szeptember-október 1894, Tengeri május-június 1894, Tengeri őszre, Zab márczius-április 1894, Zab őszre, Káposztarepese.

K ü l f ö l d: New-York: buzára 1/8-5/8, tengerire 1/4-7/8 lanyhább. Chicago: buzára 1/4-5/8, tengerire 5/8-1 lanyhább.

E r t é k t ő z s d e: Ma is szilárdan indult az üzlet s dacára a csekély élénkességnek magyar hitel és leszámítolóbank részvény pár frttal emelkedtek.

Zárul 11 órakor:

Table with columns: Osztrák hitelrészvény, Magyar hitelrészvény, Osztrák államvasút, Rima-Murányi, Déli vasút.

Budapesti gabnatőzsde.

- Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. -

Budapest, november 20. d. u. 5 óra.

Table with columns: Faj, Irányzat, 100 kg. ár. Rows include Buza bánási, Buza tiszavidéki, Buza pestvidéki, Buza fejmegyei, Buza bácskai, Rozs u, Arpa takarmány, Arpa égetni való, Arpa sörfőzdei, Zab, Tengeri bánási, Tengeri másnemű, Káposzta-repce bánási, Köles, Határidőre, Határidőre.

S z e s z ü z l e t.

- November 20. -

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52.50, kocsisban 53.- hordó nélkül per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. november 20.

Table with columns: Magyar aranyjárdék, Magyar koronajárdék, Magyar arany, Magyar ezüst, Magyar keleti vasút 1876., Magyar földtehermentesítési kötvény, Magyar italmegváltási kötvény, Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény, Magyar nyercemény-sorsjegy kölcsön, Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön, Osztrák papírajárdék.

VIZJELZÉS.

1894. évi november hó 20-án reggel 8 órakor észlelt vizállások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérczén.

Table with columns: Észlelési állomás, Hőmérséklet C°, Időjárás, Vizállás cztimétr., Jégvastagság cztimétr. Rows include Branyioska, Arad, Makó, Szeged, Gyoma.

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi. A - jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi. Arad, 1894. november 20.

A m. kir. folyamtermőki hivatal.

Aradvárosi

színház.

Evadberiet 50. szám.

Havibérllet 10. szám.

Szerdán, 1894. november 21-én

A SZULEI HÁZ.

Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Karcsag Vilmos.

SZEMÉLYEK:

Table with columns: Csipkés István, Borbála, György, Juli, Balassa J., Tolnayné, Tompa K., Novák Irén.

EZ UTÁN:

A BAJAZZÓK.

Opera 2 felvonásban. Olaszból fordította: Radó Antal. Zenét szerző: Ruggiero Leoncavallo.

SZEMÉLYEK:

Table with columns: Canio, Nodda, Tonió, Berpó, Silvio, Mezey M., Sugár A., Csa ár Gy., Solyom L., Hu yad J.

HELY ÁRAK:

Nagypáholy, földszinten vagy első emeleten . 6 frt - kr. Páholy, földszinten vagy első emeleten . . . 4 frt 50 kr.

Kezdet 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

- November 20. -

Arany Kulcs szálloda: Szellár Péter földmives, H.-M.-Vásárhely. Sza panos Péter földmives, H.-M.-Vásárhely. Zombor Nikolae földbirtokos, Valkány.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

2437/1894. pm.

Hirdetmény.

Az aradi 13 vértanu emlékszóbra vasrács-kerítésének terveire beérkezett s pályázatra bocsátott 17. pályamunkát a városház emeleti kistermében folyó hó 21-től 23-ig közszemlére kiteszem, hol azokat az érdeklődők a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Arad, 1894. évi november hó 18.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

21877/1894.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy az 1894., 1895. és 1896. évekre megállapított dohánybeváltási árakat és az osztályozási szabályokat tartalmazó részletes hirdetmény a városház kapuján kifüggesztve bármikor megtekinthető.

Arad, 1894. október 27.

A városi tanács.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

79 | 894. pm.

51 9—02

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönsége részéről közhírré tétetik, hogy a városi árvapénztárból és a város által kezelt alapokból törlesztési kölcsönök vehetők.

Fizetendő évenként: 23 évi törlesztésre 8% a melyből tőke törlesztésre esik 2% 26 fél évi törlesztésre 7 1/2%, melyből tőke törlesztésre 1 1/2% fordítatik. 32 évi törlesztésre 7% amelyből a tőketörlesztésre 1% számoltatik el. A kölcsönvevők jogában áll kölcsönt a törlesztési időn belül is félévi felmondásra a félévi kamat különbözet megtérítése mellett visszafizetni.

Arad 1894. január 10.

Salacz Gyula,
királyi tanácsos polgármester.

M. k. államvasutak. Üzletvezetőség Debreczenben.

32563/1894. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán 1895. évi márczius 31-én a vasuti vendéglő bérlete lejár; ugyanazon időponttól számítandó három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdetetik.

Az 50 kros bélyeggel és »Ajánlat a m. kir. államvasutak Nagy Károly állomásán levő vendéglő üzlet bérletére« felirattal ellátott, nemkülönben a kellő okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1895. évi január hó 2-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége titkári hivatalához posta útján térítve bevényvel nyújtandók be; ugyanazon időpontig bánatpénz fejében pedig 200 azaz kétszáz o. é. frt készpénzben küldendő be függetlenül az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján jelen pályázati hirdetmény számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Hungária-kávéház épület II. em. 12. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt (d. e. 8—12 és d. u. 2—4 óráig) megtekinthetők, mert is az ajánlattevőktől feltételeztetik, hogy azokat ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

A m. kir. államvasutak debreczeni üzletvezetősége fenntartja magának azon jogot, hogy a pályázók közül — tekintet nélkül a felajánlott bérletösszeg nagyságára — szabadon választ-hasson.

Debreczen, 1894. október hó 1-én.

Az üzletvezetőség.

Arad sz. kir. város kap. hivatalától.

15315/1894. sz.

Körözés.

Folyó hó 3-án az aradi országos vásártéren egy 4—5 hónapos fekete szőrű csillagos homlokú kancza csikó találtatott bitangságban.

A csikó tulajdonosa köröztetik azzal, hogy a mennyiben annak átvétele végett az aradi kapitányi hivatalnál f. hó 22-ig nem jelentkezik, az mint gazdátlan nyilvános árverésen eladatni fog.

Arad 1894. évi november 8-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

12386/1894.

3—3

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61369/84. II. sz. alatt kelt intézményével jóváhagyott 12757/403 8-4. sz. szabályrendelet alapján azon ház- és telek-tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet vagy asphalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom, hogy telkeik előtt a gyalog járó folyó évi november 30-ig terjedő idő alatt 1 és fél méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassák el, hogy a vízfelfogó árok vagy folyóka felé 5 cm-ternyi eséssel birjon,

Köteles továbbá ház- és telek-tulajdonos a gyalog járók mellett eivonuló vízvezető árkot telke és háza utca-vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és mérték szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsijáratnál hidat építtetni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 2 frttól 25 frtig terjedhető pénzbírsággal büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homokszükségletet az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Aradon, 1894. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot Domokos
főkapitány.

A borosjenői uradalomban egy

főgépészi állás

600 frt évi javadalmazással és lakással január 1-én betöltendő. Pályázati kérvények a **Központ**hoz **Apatelekre** intézendők.

23762/1894.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. t.-oz. 39. §-a értelmében a f. évi 4-ik adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezennel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi 4-ik adórészletet most már a késedelmi kamatok s esetleg intési díjjal együtt, nemkülönben netalán régiebb ipartestületi díj, egyházi adó, illeték, vizszabályozási költség, hadmentességi-díj és ut adó tartozásait azonnal fizessék be; mert elenkező esetben a régiebb díj- és adótartozásait azonnal, a f. évi 4-ik adórészlet pedig december hóban a késedelmi kamattal együtt végrehajtás útján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtatni és pedig oly módon, hogy a 4-ik adórészletre nézve november hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejtetni, s a mennyiben ennek daczára az adó, hadmentességi-díj és egyéb hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számítandó 15 nap alatt nem törlesztették, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fognak adni.

Aradon, 1894. november hó 15.

A városi tanács.

20744/1894.

3—3

Hirdetmény.

A nagymélt. földművelésügyi m. kir. miniszter ur 59434/94. sz. a kibocsátott rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Franciaországban a szőlőnek egy újabb veszedelmes betegsége, a gommose bacillaira lépett fel, minél fogva szőlővesszőket sem Franciaországból, a külföldről általában, sem pedig Horváth-Szlavonországból behozatni a nagymélt. földművelésügyi miniszter ur engedélye nélkül nem lehet, mert ha a magas engedély nélkül hozatnék be a szőlő vessző, nem csak a vessző fog megsemmisülni, de azon felül a megrendelő, továbbító és szállító is meg fog büntettni,

Arad, 1894. október 10.

A városi tanács.

Női, férfi és gyermek fehérneműek.

Kilényi C. és Társa

Arad, Andrassy-tér 20. (Arena épület.)

A „kék golyó“-hoz.

A közeledő saison változás beálltával bátorkodunk a nagyrabecsült közönséget, valamint mélyen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy női divat kézmű, rövidáru norliber gi és fehérnemű cikkekkel álló raktárunkat az

őszi és téli idényre

mindennemű újdonságokkal dusan felszereltük, u. m.: legjobb minőségű mosásban színtartó parohetek, osánok és flanellek, téli szövetek, Jäger alsó ruházat, harisnyák, keztyűk, sapkák, karmantyuk, posztó és berliner kendők.

Nemkülönben legjobb gyártmányu vászon, chiffon, canavász, calvat és asztal-neműekben, mely cikkek úgy minőség mint olcsó ár tekintetében mindon versenyt fölülmúlnak.

Midőn az eddig irányunkban tanúsított becses pártfogást megköszönjük, kérjük azt a jövőben is fenntartani, miért is mint eddig, szolid és pontos kiszolgálást biztosítunk. Becces pártfogásért esd

812.

teljes tisztelettel

Kilényi C. és Társa.

Utazó és kézi bőröndök.

Női és férfi sapkák, gyermekruhák. Szőnyegek és paplanok.

Gyapjú és pamut keztyűk és harisnyák.